

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Ipsius sacramenti eucharistiæ ma[n]dicationem & sumptionem,
nequa[ue] repugnare rationi sacrificij, prius deo oblati. XV

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER SECUNDVS

& sancta protestatur ecclesia: post cōsecrationē panis sancti & calicis, hanc ad deū pia cōfessione profundens orationē, in sacro canone contentā. Offerimus præclare maiestati tuæ de tuis donis ac datis: hostiā purā, hostiā sanctam, hostiā immaculatam, panē sanctum uitæ æternæ, & calicē salutis perpetuæ. Quid oro his uerbis apertius dici possit: quod nobis insinuet, eadē & dona dei esse posse & sacrificia nostra? Dona inquit: quoniam à deo uobis sunt collata. sacrificia uero: quoniam à nobis deo rursum offerunt. dona itidē: quoniam à deo ad nos profecta, sacrificia uero: quoniam à nobis reciproce ad deū, pro uotorū affectu regrediunt. ut cōpleta circulatione mystica ad id redeāt punctū: à quo suū sumplerūt exordiū. Si ergo quæ dei in nos sunt dona, uetamur eidē offerre in sacrificiū: interdicitur erit nobis omnis usus sacrificij, cū nihil reze nisi ex dei dono habeamus.

1. Corin. 4. Quid em̄ habes (clamat Paulus) quod nō accepisti?

¶ Ipsius sacramēti manducationē & sumptionē: nequaquam repugnare rationi sacrificij prius deo oblato. Cap. XV.

I. »

» Eptima aduersarij ratio. Natura sacrificij est præsertim perfectissimi, quod holocaustum uocant: totū deo offerri, nihilque ex eo hominibus relinqui. Si autē uictima, aut pro peccato fuerit: saltē aliquā partem deo relinqui, nō totū absumi. Cur ergo nos (inquit) panem & uinū totū comedimus: nihil relinquētes deo? Cur non totū ei relinquimus: cum uelimus id esse perfectissimū sacrificiū? sicut corpora nostra & orationes: deo relinquimus. Neque quod comedimus (ait) & bibimus: offerre possumus deo. cū potius ei illud auferamus, & nobis demus: & intra nos recipiamus. Et non pudet (inquit) aduersus tā euidētia & certa uerba, sacrificiū facere & offerre deo: quod comedimus & bibimus. Hæc Lutherus. ¶ Cui paucis ita satisfaciendū est, nō oportere quibus antiquorum sacrificiorum ritus inueniri & locū habere in hoc nouæ legis sacrificio, quoniam cū illis hostijs & ceremoniæ oblationis earum sunt ablata: & cū nouo sacrificio, nouus offerendi ritus institutus. Vt quia in ueteri lege, holocaustū igni absumebatur totū: quis tā impius erit & mēte captus, ut dicat nostrū sacrificiū igne materiali cremandū esse: quod in ara crucis uere totū igne charitatis cōflagrauit, & factū est spirituale holocaustū: nō ibi in esum hominum sub ea forma accommodatū, sed totū deo oblatum

tū & illi oīno cedēs. **Q**uod igit̃ ueteris legis holocaustū nō cesserit in humanū edulitiū: id in causa fuit, quia ex ritu oblatiōis eius reddebatur ineptū cibo humano, nō aut̃ ex eo: q̃ ratio sacrificij repugnet cibo, ut nō possit idē eē prius quidē sacrificiū, & postea cibus. **C**onsimiliter quia in aliquib⁹ sacrificijs antiquæ legis una pars deo relinquebat̃, & altera in usum cessit offerentiū: nō trahit̃ inde ualidum argumentū, & in nouæ legis sacrificio unā partē deo relinqui debere, & alterā à sacerdote sumi: aut sacramento altaris in missa oblato uerā deē sacrificij rōnē. qm̃ id ipsum, unā in quā sacrificij partem aut̃ ipsum totū deo relinquit̃: rationi generali sacrificij est accidentariū, nō essentialē. **N**ec̃ oportet proprietates oēs & qualitates quę in figura deprehendunt̃ atq; imagine: easdē omnino et cōsimili modo cōperiri in ueritate & exēplari. quādoquidē ut de illo quous inquit **Paulus**. **V**etera transierūt: ecce facta sunt omnia noua. **Q**uin potius ex eo q̃ totum eucharistiæ sacramentū sub panis & uini signis deo in missæ celebratiōe offerimus: recte colligimus ipsum esse sacrificiū, secundū uerā & integram sacrificij rationem. **N**ec̃ quod de nostris orōnibus & corporibus (quæ tota deo relinquit̃) adducit aduersarius: hic quippiā affert momēti. tum q̃ illa solū sacrificia sunt mystica & spūalia: ut supra est dictū, tū etiā q̃ illa ad usum cibi nequaquā accōmodari queant. ¶ **C**atē huius rationis **Lutheranæ** tota uis in eo consistit nodo, q̃ arbitret̃ id q̃d in usum nostrum sumimus, manducamusq; et bibimus: non posse dici sacrificiū, quod utiq; procul distat à uero. **Q**uid em̃ obstat aliquid deo offerri: et secundum illā rōnē dici sacrificiū. et idē sanctificatū deoq; oblatū postea in cibū sumi et manducari: atq; secundum eam considerationē ipsum esse et dici cibū? **N**onne in ueteri lege immolabat̃ agnus paschalis et typicus: et postea totus manducabat̃? **N**onne et primitiæ et multa hostiarū genera et panes propositionis primū offerebant̃ deo: et postea conuertebant̃ in usum sacerdotū, ut illis uelci eis licuerit, et aliqua interdum pars: in usum cessit laicorū offerentiū? **Q**uod quidē ex quatuor postremis pēta teuchi libris, et potissimū ex **Leuitico**: apertissime liquet. **D**ilucidū est igit̃: q̃ inualida sit et infirma hæc **Lutheri** ratiocinatio. **S**acramentū eucharistiæ: à sacerdotibus missam celebrantibus māducatur et sumit̃. igit̃ ipsum nō ē sacrificiū. cū rōnē sacrificij nullo modo

A 3 repugnet:

2. **Corin.** 5

III.

Exodi 12.

Leuiti. 5.

Numc. 24.

Leuiti. 24.

LIBER SECVNDVS

- III. » repugnet: q̄ postea accommodet̄ in cibū. ¶ Octaua Luth. obiectio
 » Corpus & sanguis Christi in eucharistia: sunt signa data in cōfir-
 » mationē diuinā promissionis, nobis facta: de habenda remissione
 » pctōꝝ. Igitur non sunt sacrificiū. Quomodo etiā sacrificiū & op̄
 » nostꝛe facere possum⁹ ex pignore, & signo nobis dato à deo: Hu-
 » ic accedit, q̄ deus omnino placatus est nobis: neq; iratus amplius,
 » nec sacrificio placandus. Eucharistia igit̄ solum est promissio nobis
 V. » à deo facta; nō sacrificiū. Hæc Lutherus. ¶ Responso. Nō est id
 admittendū: quod primo assumit̄ loco. Nam signū resp̄sentat solū
 Gen. 7. id cuius est signū: nō aut̄ efficit, quatenus signū. Quēadmodum
 arcus celestis signat nobis uniuersale diluuiū aquarū nō esse uen-
 turū super terram, ex promissione diuina: haud tamē efficit cata-
 clysmi atq; inundationis in totā terrā, immunitatē. Sacramentum
 aut̄ eucharistia, sua uirtute abolet ac detergit pctā: potissimū ueni-
 alia, & partē aliquā p̄cnae, pro pct̄ismortiferis antidoto sacramēti
 p̄cnitētia dimissis debita: etiā relaxat. Nomine aut̄ pct̄i: sæpenu-
 mero p̄cna pro cōmissis pct̄is perferenda signat̄. ut uere & pie id
 profiteri possimus: q̄ admirabile illud sacramentū etiā in fidelibus
 operat̄ remissionē pctōꝝ, nā in eo uere cōtinet̄ agnus dei: qui tol-
 lit peccata mundi. Nō est igit̄ ipsum, duntaxat signū cōfirmatiuū
 diuinā promissionis de obtinenda pctōꝝ remissioe: sed etiā antido-
 tū salutare, diuinumq; medicamentū, illius remissionis operatoriū.
 Insuper inualida est ea aduersarij illatio & māca: q̄ sanctissimū eu-
 charistia mysteriū colligit nō eē sacrificiū, eo ipso q̄ sit pignus ali-
 cuius doni sp̄ualis, quasi ad inuicē omnino dissideret̄ eē pignus do-
 ni diuini, & eē sacrificiū. q̄d nequaq; ita se habet: cū ea duo simul ei-
 dē rōne diuersoꝝ cōuenire queāt. Siquidē admirabile illud myste-
 riū, æternæ uitæ pignus est: ut sancta testat̄ eccl̄ia in hoc sacro can-
 tico. O factū cōuiuū: in quo Chr̄s sumit̄. recolit̄ memoria passio-
 nis eius, mens impletur grā: & futuræ gloriæ nobis pignus datur.
 Attamē idem augustissimū sacramētū, quatenus in sancto missæ
 ministerio offert̄: recte dicit̄ sacrificiū. Neq; ista rationū diuersitas
 efficere sufficit rez̄ diuersitatē: cū uni & eidē secundū substantiā
 VI. multimodæ rōnes conuenire possint. ¶ Porro quāuis placatus sit
 nobis deus, neq; amplius indignet̄ ob pct̄m̄ primi parētis, toti mun-
 do quondā exitiale: cuius reatū diluit satisfactoria Chr̄i passio &
 mors

mors. attamē ob peccata particularia quæ quotidie in eū cōmittimus: merito nobis est infensus, & indigemus sacrificio salutari, pro peccatis nostris expiādis quotidie offerēdo: quo mitiget ei⁹ in nos indignatio, & ira illius auertat à nobis. Ad hæc, nō solū ad placandū deū, offerit hoc cæleste sacrificiū: ut insinuare uideat hæc obiectio Lutherana, sed & ob multas alias pias causas. ut in gratiarū actionē pro acceptis beneficijs, ad ampliōrē etiā diuinorum donorum consecutionē: præterea ad animæ corporisq; salutē assequendam, demū ad obtinendam liberationē ab imminente malo: ut bello, fame aut peste, & ita de cæteris id genus causis, cōmendatione dignis & rationabilib⁹. Quo circa etsi ampli⁹ nobis iratus nō esset deus: haud tamē recte exinde colligere quis posset, nō esse illi post hac offerendam in sacrificiū, in ipso missæ officio eucharistiā, cū multæ aliæ supersint causæ legitimæ, præter studiū placandī iram diuinā: quæ sanctā ecclesiam debeant ad frequentandū illud nouæ legis unicum sacrificium, impellere.

¶ Diuersis rationibus, sanctū eucharistiæ sacramentū: & testamentū nōnunq̄ recte dici, & sacrificium. Cap. XVI.

Nona aduersarij ratio. Eucharistia uocatur à Christo testamentum: cum ait, Hoc est nouum testamētum in meo sanguine. Igitur ipsa non est sacrificiū. Omnino enim inter se pugnant: testamentum & sacrificium. Nam testamentum accipitur ab alio: scilicet à testatore, sacrificiū uero: alteri offertur. Est enim testamentum, nuncupatio morituri qua disponit suam hæreditatem certis hæredibus. id est explicatio uoluntatis extremæ alicuius morituri: confirmata per mortem testatoris, & uerbum legis latæ. Hæc Lutherus. ¶ Responso. Non est recipiendum quod in huius obiectionis fronte proponitur eucharistiā scilicet totam & integram quantum ad utruq; eius signum quo nobis est tradita: denominationē à Christo testamentum. Nam ea quæ citantur uerba in hac ratione: à Christo dicta sunt in ipsa tantum calicis benedictione, & non panis. quæ admodum testatur Lucas: hæc domini uerba in calicis consecratione referens. Hic est calix, nouum testamentum in meo sanguine: qui pro uobis fundetur. Et beatus Paulus in prima ad Corinthios epistola: eadem Christi narrat uerba, hoc pacto Hic

Lucæ 22